

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 К
на пів року . . . . . 12 К
на чверть року . . . . . 6 К
на місяць . . . . . 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 центів.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.“ — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовского ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані вільні від порта. — Оповістє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надсїльнім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Заява.

Дійшло до нашого відома, що з народно-демократ. табору розсївають поміж руским народом поговори, мов би то „Христ.-сусп. Союз“ заключив з Поляками тайну угоду що до соймових виборів з усіма дальшими послїдовностями. Супроти сих клеветливих сплетень, обчислених на обаламученє рускої суспільности, рішучо заявляємо, що ті всі і тим подібні поговори є прямо злобніми видумками, бо ані ми до нікого, ані ніхто до нас про ніяку угоду а також і про угоду в справі соймових виборів не вдавав ся і ніякої угоди не робив.

З Християнсько-суспільного Союзу. У Львові д. 22. грудня 1911.

Олександр Барвінський Др. Гоман Ковшевич
голова. секретар.

Три редактори.

1.

Сего року дня 7. грудня можна було вчитати в Дїлі таке.

„Відсуненє нас від участі в адміністрації й житю держави і краю соричинило дімаючи й небезпечну прогалину в наших поглядах на державне житє і в наших політичних інстинктах. Ми втратили, а властиво не вєсили витворити в собі, почутє потреби реалїзації політичних домагань і ключів, які ми легко приймали були за свої. Про рівнодушність нашу до питань правнополїтичної і адміністраційної техніки свїдчить між ин.

повна недостача відповідної літератури в нашій мові. Не „вміємо“ ні політики, ні адміністрації; ми позбавлені не тільки почутя потреби реалїзації наших політичних ідеалів, але й почутя техніки політично-адміністраційної. Йде за сим незвичайно часте і характеристичне в нашій житю явище, що найбїльш фантастичний, абсурдно-утопійний клич можна в нас кинути цілком безкарно, бо і так проздїйсненє його ніхто — з вїтмом хіба незрілих гімназїстів молодиків — не стане думати, бо він не підпаде ревізїї житєвої практики, не буде вимагати побореня ніяких перешкод, ані випробованя ніяких способів реалїзації. Єдиним критерієм кличів являють ся в нас вєднанє, яке даний клич будить у пів-інтелїгентній масі, тай певна внутрішня послїдовність і конструктивність, яку зрештою вже не важко добовати, коли думка сунеть ся в утопію, по лїнії найменшого опору з боку дїйсних фактів.

„Ся утопійність наша, се знак дуже низької умової культури нашої суспільности. Бо річ в історїї людської думки відома, що чим низший ступїнь культури людей, тим дальше розсїбають ся їх думки по облаках і крутять ся коло річїй далеких і тому курїозних.“

Так писав про нашу суспільність і про свою власну партію оден редактор „Дїла“ і гірко нарікав, що „у нас роїть ся від кличів високих, далеких і популярних, які ніколи не стрїчають ся з дїйсностю“.

Ми читали сї слова в Дїлі і чудували ся; сеж так, як би було відписане з „Руслана“. Однак се давно відома річ, що то не все одно, коли те саме скаже Дїло, що казав Руслан.

II.

Тому то другий редактор „Дїла“, забувши, що писав перший, чєслить се не єму, тільки нам за грїх, що ми часом писали також про абсурдно-утопійні кличі. Говорить він се при такій нагодї — ось єго слова:

„З приводу відєнських конференцій загорив також орган христ. суспільників, які затревожили ся, що вся публична опїнія на них вказує, як на тих „інших людей“, з якими Поляки сподївають ся заключити угоду в іменї нашого народу. Христ.-сусп. орган дуже обурюєть ся на нас за те, що ми йому таку роль підсунуємо, тай заявляє, що „нема ніякої основи христ.-сусп. сторонництву навязувати якісь змаганя, наче-б воно бажало робити якусь псевдо угоду з Поляками понїзше мінімальних домагань руского народу“.

„Ну, щоб до сього не було ніяких основ, се щось не тєє. В кожїм разї та радїсть, з якою найбільш україножерна прєса привїтала заложєне христ.-суспільної партїї, і та роль, яку вона їй приписала: „вхопити українську опозицію за карк“, як писала Gazeta Narodowa, — все те дав підставу (?) до виводів, не конче користних для христ. суспільників. Особливо в звязку з їх тактикою. Бо не вистанє голословна заява, що ми, мовляв, не зїйдемо нїзше мінімальних домагань нашого народу, — треба також сказати, який зміст вкладаєть ся в ту заяву. Коли прим. український опозиційний табор говорить про мінімальні домаганя в справі виборчої реформи до сойму, то всі знають, що тут маєть ся на думцї відоме ultimatum укр.-руского соймового клубу. Але що вважає христ. сусп. орган мінімальними домаганями нашого народу, сього не знаємо. Навпаки-ж знаємо, що він з одної сторони дуже часто старав ся представити нашї мінімальні домаганя як „нездїйснені утопїї“, „грушки на вербї“ і т. п., а з другої сторони старанно уникав ви-

словити ясно своє становище в справі управильненя польско-українських відносин, як се прим. зробили ми в серїї статей про основи польско-українського порозумїня“.

Як бачимо, для сего редакційного Вісмарка вистарчають силетні польських дневників, щоби на нас кинути підозріня, яких єму потрібно для „безпощадного нищеня“. Коли ті самі польські дневникарі писали про „угоду“ не з нами, тільки з нац.-демократами то се лише був з їх боку підступ і хитрїсть; колиж они писали, не питаючи нас, і про нашу партію, то се „щось не тєє“, се вже дав редакторови „Дїла“ гранїтову підставу до підозрінь...

При тим він нараз тратить память і зовсім не пригадує собі, що ми про польско-рускі відносини писали сєго року не раз і зовсім недвозначно казали, що нема з ким годити ся. А що він горячий оборонєць утопїї; абсурдних кличів, то єму також вигідно забути і статю свого товариша вперед двох тижнів і на нашу адресу писати про грушки на вербї... І ще одно єму потрібно для „безпощадного“ нищеня христ.-суспільників: прикинути ся дурником і вмовляти в нас, що нашї мінімальні жаданя ще менші, як нац. демократів. Ну, добродїю, так не є і так не буде! Натомїсь знаємо з певного жєрела, що

III.

нац. демокр. послїи вже дуже опуускають з цїни, за яку хотїли би дїйти до угоди.

Мїж тим третїй редактор „Дїла“ звів з недавним кумиром нац. дем. партїї, проф. М. Грушевским, люту баталїю у фейлетонах часописи за єго брошуру п. з. „Наша політика“ і мїж иншим сказав у ч. 277 таку „єресь“,

Олександр Барвінський.

СПОМИНИ

з мого житя.

(Дальше).

20 Освєчена верства рускої суспільности в 60-их роках XIX ст. — духовєнство. Житє руского духовєнства і єго відносини до українсько-рускої народної ідеї. Як ми несли народний прапор у сї кути суспільности? Тарасові помини у львівській „Громаді“.

Освєчену верству рускої суспільности в 60-их роках XIX ст. творило майже виключно духовєнство. Руских урядників, профєсорів було вельми обмаль, адвокатів, лікарів майже зовсім не було, не згадуючи вже про инші стани. Але й серед сєї освєченої рускої верстви народна свїдомість була вельми слаба. В свьятих рідинах переважно ще говорєно по польски, а мїж тими, що жили руским житєм, не було ясного розумїня про нашу мову, літературу і народність, бо се проявляло ся виразнїше майже тільки поміж молодим поколїнем під впливом „Вечерниць“, „Мети“ ітп. Однак і поміж старшим поколїнем були свїдомі „народовцї“, як згадані вже попередно оо. Стефан Качала з Шельпа, Михайло Глинський з Нового Сєла, єго брат Теофіль Глинський з Горєдницї (коло Гороленки), Йо-

сиф Заячківський з Лопянки, директор Василь Ільницький, з свьятских др. Іван Борискевич, власник Увєсли, о. Іван Гушалевич і Микола Устїянович, Лев Трещаківський та кілька инших.

Се були переважно учасники вїзду „русских ученых“ і всіх змагань до відродіня Русивів з 1848. р., що остали ще під прапором Маркіяна Шашкевича. Дєнис Зубрицький, Я. Головацький, Б. Дїдїцький і А. Петрушевич звернули вже з Маркіянового шляху на Погодїнський обєднательні манївцї, котрим почало йти „Слово“, а Наумович намагав ся після своїх обєднательних заяв в 1866. р. внести сю Погодїнську пошесть в широкі верстви народні з підмогою славословів в „Науцї“ виписуваних Росїї і російским державникам та славянофілам.

Тодїшня руска суспільність роздїлювала ся на два табори: Молоде поколїне звало ся „народовцями“, бо підвалиною своїх змагань оно положило укр. руску народну ідею, проголошену в Галичинї спєршу М. Шашкевичом і „Головною Рускою Радою“ в 1848. р. а відтак шестидєсятниками на Україні. До молодих народовців пристали згадані в горї народодлюбцї з 1848. року.

Другий табор творили т. зв. „старї“, що опїсля зєднали ся в „Русской Радѣ“ яко т. зв. староруске сторонництво. Перших назива-

ли старї глумливо „вечерничниками“, „метниками“, „українофілами“, а молоде поколїне називало знов старих „Словїстами“, „москвофілами“, а крім того під впливом словні, занєсєної в Україну називало також одних — хахлами, других — кацапами. А що спори мїж одними і другими спєршу обертали ся в обєягу мови і правопису а народовцї змагали до плеканя живої народної мови, а старї до твердого амосковщєного язика церковного, отже вїйшли також в уживанє назви „мяжких“ і „твердих“.

Здавало ся спєршу, що спір сєй іде лишє о „букви і правопис“, однак переогодом виявило ся, що причини єго були далеко глїбші, а цїли єго далекосяглі. Проявляв ся сєй спір передовсім у тодїшних часописях, відтак в „Рускій Бєсїдї“, що управляла „Руским Народним Театром“, а заострєна дїйшло там до такого ступня, що „старї“ викинули „Руску Бєсїду“ з „Народного Дому“. Колиж тепєр видїл „Рускої Бєсїди“ готувить ся до свьяткованя 50-лїтя сєго товариства, то годїлоб ся на основи протоколів і инших документів подати й про сю забуту справу історичну споминку.

Обєднательні змаганя зазначили ся зовсім виразно в „Галицко-рускій Матицї“ основаній для народної прєсвїти народодлюбцями в 1848. роцї, однак Я. Головацький, що мав єї першу в своїх руках, намагав ся із своїми однодумцями зробити з неї огнище „общєрус-

ского язика и литературы“. Проти сїх змагань проявив ся посеред самих членів товариства рішучий опір. Скликано в 1864. а відтак в 1865. р. загальні збори „Матицї“, які вже давно не відбували ся і на тих зборах молодий автор „Рускої Граматики“ проф. Михайло Осадця, Ст. Качала, Волод. Шашкевич, Климович і ин. рішучо обстоювали за народною мовою і правопису ухвалєною „вїздом руских ученых“. Однак прихильники Головацького мали бїльшість за собою, котра ухвалила все поручити видїлови, а видїл „Матицї“ очевидно дальше печатав „Науковий Сборник“ змосковщєною мовою, подїбно, як се було вже введено в кількох випусках т. зв. „Исторического Сборника“, заповненого головно розвідками о. А. Петрушевича.

Переголосовані на матичних зборах народовцї не складали однак оружїя, а о. Ст. Качала вивів широко сєй спір на стовпцях „Мети“. Сим питанєм про мову і правопис живо заїкавали ся ми ще в тернопільській „Громаді“, де мали нагоду лично стрїчати ся з о. Качалом. Сї справи обговорювано також часто опїсля за наших академічних часів у львівській „Громаді“, а для скрпленя українсько-рускої народної ідеї, котра тодї проявляла ся у видї сєго язиково-правописного спору постановили ми розповсюджувати нашї погляди поміж тодїшною освєченою верствою суспільности.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖА

з причини зміни льокалю.

ЮЛІАН ДОМБРОВСКИЙ

МАГАЗИН ЗОЛОТНИЧИЙ ГОДИННИКАРСКО-ЮВІЛЕРСКИЙ.

у Львові, ул. Гетманська ч. 4.

від 15. сїчня 1912 ул. Академічна 3 побіч Гіпотєчного Банку напроти Готєлю Жоржа.

Великий вибір заручинових перстєнів, цїлюбних обручок, шпильок і букєтових перстїнцїв.

ЧАЙ

прямо з плянтацій, мішаний лише машинами

Найкрасшїй, найлучшїй Мєляж Никола 3/000 англїйский К 12-80. Благовонний, пахучий гарний Мєляж Никола 4/000 російский К 12-80. За 1 кг. franko в бляшаних коробках. Англїйска мішанка є сильна, гарна, трохи ароматична, на снїданє з молоком. Росїйска мішанка є дуже ароматична до питя ясна. Добрий чай від 4 К 20 с за клґр.

Zdenko Nikolau

Erster Hand Tee-Import TRIEST.

якої давно не бувало у „принципальній“ нац. дем. партії:

„Національна політика — каже в н — не мусить бути ані опортуністичною, ані принципальною, ані „зигзаговою“ ані консеквентною, ані угодовою ані „рішучо“ опозиційною; національна політика є або розумна або глупа: розумна — коли приносить користь нації, причиняє ся до її всестороннього розвитку; глупа — коли приносить шкоду, зупиняє сей розвиток або навіть завертає у зад (все те в значіно релятивним, в порівнянню з нашими протавниками).

„Отже наша національна політика мусить бути розумна і вірна вища. Се одинокий раціональний „принцип“. Якимиз тактичними способами досягає ся ціль розумної політики — се річ другорядна, се річ хвилі й обставин, яких часто ані предвидіти не можна. Ознакою дуже провінціального або політиканства є поясняти безплідність якогось політичного періоду post festum лихою тактикою: ей якби не те, то певно було б те і се! Політичне життя теперішнє таке складне, таке різнорodne у своїх чинниках, що міряє його теоретичною априорною формулою не далеко відбігло від ношеня води решетом.

„З такого то політиканства повстає загальна „опінія“, „воля народу“, „переконане громадянства“, „ствіхйна енергія мас“ і цілий легіон подібних пустих фраз, порожних тарабанів, якими так залюбки послуговує ся „Наша політика“. Автор не тямить, що всі великі і заслужені політики в історії переважно ішли в розріз із подібними дорожочністями, від Сольовна і Перікля почавши, на Гледстоу і Бісмарку скінчивши. Всі вони притакнувши словами канцлера Більова перед 10 роками: „Німецька публична опінія — не все бачить добре в політичних питаннях“. А у нас?

„Якби так зарядити плебіцит, то хто зна, які дива і несподіванки виявила б наша „воля народу“.

На нашу думку се просто нечувана річ — такі слова в „Ділі“. А вже проф. Грушевський з „Діла“ навчив ся такої політики, яку хотів би мати, і він мабуть і не уявляє собі, хто в тім був его учителем. А тепер, дивись, те саме „Діло“ вищитє свого ученика так само безпощадно, як і христ. суспільників. Що за морока?!

Мимо того ми на сей уступ третього редактора „Діла“ пілком пишемо ся і ним відповідаємо другому редакторови та всім тим, що завзяли ся нищити нас „безпощадно“. Ми нікого не стримуємо, воювати з нами, але в тій борбі бажаємо доказів, що наша політика шкодить народови, зупиняє его розвиток або навіть завертає его в зад. І просимо за гріхами нашими шукати не по польських часописях, лише у нас самих; самий же редакції „Діла“ радимо завести лад у своїх думках, бо в них справді „щось не те“. Непослідовність „аж завадто очевидна“.

Для мене і моїх братів розкривало ся поле для розповсюджуваня нашої народної ідеї на північній Поділю. Тут мало що непереривним пасмом розкинені були численні парафії в Тернопільщині, майже прямо суміжні з собою, а в часті також в Збаражчині і Золочівщині, на котрих сиділи наші вуйки в родиви Білинських або й дальші свояки.

Житє тодішнє священників визначало ся патрархальною щиро рускою гостинністю. Чи то з нагоди празників, весіля, іменин і т. п. родинних случаїв зїзджала ся численна семья неначе на яке віче, а така гостина тривала вераа два і три дні, на котрій збирало ся часто 50—60 осіб свояків, а також поближких і дальших сусідів. Заїздили також з Тернополя і з поближких міст професори і урядники, часто також якісь принатний офіціаліст, польський священник, і тим способом громадили ся численні збори. При таких зїздах за обїдами і після того обговорювано родинні радощі, журби і потреби, а відтак звичайно переходила розмова на прилюдні справи, порушувані в руских а також деколи й в польських часописях і переміювала ся вераа в широкі розправи. В тих часах не було ще таких осередків народного житя, як нині н. пр. „Рускі Весіди“ і інші товариства в котрих при нагоді чи то загальних зборів, чи якогось народного святкованя, концерту, вечерниць ітп. збирає ся руска освічена вер-

Чи годило ся?

„Діло“ подає в ч. 279, з дня 16. н. с. грудня с. р. політичне експозе посла Олесницького в Стрию, де сей ш. посол сказав між иншим таке: „Партію християнсько-суспільну мусимо уважати нині за незвичайно шкідливу і всіми силами протиділати її згубній і шкідливій діяльності. Фірма християнська у неї, се овеча скіра, в яку убірає ся вовк йдучи в овече стадо. Она має закрити діла і наміри зовсім нехристиянські. Духовенство наше в особах своїх найчільніших представників відцурало ся сеї „християнської партії“ і осудило її — зазначивши виразно, що стоїть неохотно при нашій організації. Можна надїятися, що нарід український в Галичині на стільки свідомий нині є і політично зрілий, що навіть при виборах госередних не допустить до того, щоби члени християнсько-суспільної партії вїшли в місце послів українських і скріпили політику польську в Галичині“.

Отжеж мене здивувала дуже ся частє промови п. Олесницького, що відноситься до християнсько-суспільної партії, бо з неї показує ся, що п. посол не знає ані про причини заснованя сеї партії, ані про її характер. Тож не від річи буде сказати кілька слів про причину заснованя сеї партії і про її ціль, бо з сего покаже ся, який є її характер.

Найбільшим блудом народно-демократичного сторонництва було се, що оно стало лучити ся із радикальними партіями*), ворожо настроєними до католицької Церкви і віри і які уже з давна вивопили завзяту борбу духовенству безпосередно, а віри посередно. Значало ся найперше з далека. Пригадую собі як в „Народній“ писав Іван Франко против Пап. Пізнійше виступав проти свого таки духовенства з найбільшою заїстю в „Червонім Прапорі“ (так називала ся радикальна часопись, коли не помиляю ся) Михайло Павлик. На місце „Червоного Прапора“ став виходити, о скілько собі пригадую „Громадський Голос“, який вже отверто скинув маску і признав ся, що его цілью є ширити атеїзм. І з такою то партією стала лучити ся народно-демократична партія, а навіть була для неї дуже уступчива. Народний Комітет привняв до редакції „Діла“ людей, в котрих душі годі би було найти бодай іскорку симпатії для християнства. Се показувало ся із пєсьм поміщуваних в „Ділі“. З початку появляли ся в тім органі будьто фейлетони, будьто новинки, будьто статї, ко-

*) До народно-демократ. табору прийнято з радикальної і соціал-демократ. партії В. Будзівовського, др. Окуневського, д-ра Волод. Охримовича, д-ра Евгєна Левицького. — Ред.

ства а відтак і на зборах і на комерсах розправляє про народні справи. Народне житє в 60 их роках XIX. ст., о скілько оно проявляло ся, було скуплене по руских священничих семьях, майже одиноких огнищах тодішньої рускої освіченої верстви суспільности. Як нині, де тільки зїйде ся двоох-трех Русанів, починає ся зараз розмова про політику, хоч в часта они не мають до того потрібного підготовленя, так тоді звичайною темою празникових чи весільних розмов і розправ була або так звана „обрядовщина“, обговорювана на широкі розміри в „Слові“ або польско-русский епір і полеміки з Яном Добжанським і его „Gazetę ю Narodow-ою“, а побіч того також язикове і правописне питанє.

Вірі і живі картини тодішних відносин і поглядів по священничих семьях зобразив мій брат Володимир у „Скошенім Цьвіті“, котрий є одиноким в галицьким письменстві нашим твором, що живописує сю верству рускої суспільности, а відносини серед нашого духовенства і его житє там зображенє так багато має схожости з відносинами і житєм духовенства на правобережній Україні в XIX, що таким мистецким пером зобразив Нечуй-Левицький в „Причепі“ або в „Старосвітських Батюшках і Матушках“.

(Дальше буде).

трі мусіли нераз немилу вразити священника. Пізнійші виступи були щораз частійші і щораз сміліші. В католицьких справах займало „Діло“ в останніх часах так вороже становище, що здавало ся, що читає ся французьку Lanterne або Temps (орган протестантських пасторів, що причинив ся найбільше до вишнього атеїзму у Франції і до мальтузьянізму) або італійську Трібуну або бодай віденську Neue Freie Presse. Се видно було особливо в часах страченя Феррера. На останку скінчало „Діло“ на богохульствєх. А що „Діло“ виступало против віри і обиджало чєства духовенства, се признали і львівські священники. (Гл. „Діло“ з дня 14. грудня 1911 ч. 277, де ш. читач може завважати пропущєне більшого числа слів, через що статя виглядає дуже комічно).

Отжеж задля обиджаючих віру пєсьм, які появляли ся в „Ділі“, не міг правдивий християнин, а тим більше священник читати з чистою совістю сеї часописи і тому мусіла кров бурити ся в жилах, що „Народний Комітет“, в котрого склад входили також священники, толєрує такі виступи підчинених собі органів. Та і я, признаю ся щєро, належав колись до народно-демократичного сторонництва і живив ся так з „Ділом“, що мене брала ся нудьга, коли я мусів перечекати поведілок чи день по якімсь святї, в котрім „Діло“ не було. Але коли „Діло“ стало немов би експозитурою якої масонської часописи, то я був приневолений відвернути ся від него з такою самою відрадою, з якою перед тим вїтав его симпатією. І здає ся мені, що се я не був один, бо я чув що раз частійші варіантя на „Діло“ зі сторони священників. Ті розуміє ся священники, що відвернули ся від „Діла“, а в слід за тим і від сторонництва, якого органом була ся часопись, опивились самі і були приневолені оглядатись за такими людьми, що подїляли їх релігійні чєства. Коли тих людей невдоволених із „Народного Комітету“ і его органу „Діла“ зібралось більше число, то християнсько-суспільна партія була уже готова.

Ходило уже лиш о формальність, себто о статутове зорганізованє, що і стало ся. Не політика отже покликала християнсько-суспільну партію до житя, але потреба оборони віри, який загрожували з одної сторони сїамфільські часописи, а з другої сторони усі радикальні пєсьма і ліберальне „Діло“, що поважило ся навіть висказувати богохульствє. Тож „Ділу“ і усім радикальним часописям належить приписати, що добромислячі люди як духовні так і світські відділили ся від народно-демократичного сторонництва, щоби працювати для народу не лиш на народнім, але й на релігійнім полі, щоби єму віддати назад ту віру, якої его в часті позбавили, а в часті хотїли ще позбавити радикальні часописи, які шидомагали в тій безбожній роботі і народно-демократичні часописи для народу „Свобода“, а для інтелігенції „Діло“.

Тому то дивним видає ся ваше сказанє, п. посол, що християнсько-суспільна партія кидав розєднанє поміж пооданокі клєси і стани людей. Се не християнсько-суспільна партія вносить розєднанє в нарід, але в нарід вносиє розєднанє народно-демократичні та радикальні часописи і їх сторонництва, що ті часописи видавали і коли би не они, то о повстаню християнсько-суспільної не було би і бесїди. Собі отже можуть приписати сї сторонництва, що люди, котрі мають правдиво християнські почуваня, не можуть з ними спільно працювати. Я признаю, що через те нарід тратить сили, алеж се дїє ся не з вини християнсько-суспільної партії, котра бажав, аби нарід прийшов до рівноваги, яку стратив через безглуздєне вступованє против найсвятїйших его чєств, на чім зискали тільки русофли, які через то сильно скріпили ся, бо они все показували народови, що Українці, то вороги Церкви і віри.

Я не знаю також, на якій основі посьмів п. посол сказати, що християнська фірма у тої партії се овеча скіра, в яку убірають ся они, йдучи в овече стадо. А де маєте на се докази, п. посол? А чєйже ви знаєте, як називає ся той, що розєднєв некориєні вісти про других безпідставно! Тому, коли би так говорив якийсь демагог, що з таких вістий хоче

збирати для себе користи, то я би не дивував ся зовсім, але такому поважному чоловікови, як ви, пане посол, дивую ся вельми. Щож уповажляє вас, п. посол, до киданя підозрїня, що християнсько-суспільна партія має нехристиянські наміри? Сеж було би суперечнє з її основою, а такої суперечности партія не то, що доси не доступила ся, але єсть повна надїя, що і не допустить ся.

Ви покликєте ся на духовенство зібране у Львові, що оно „відцурало ся“ сеї „християнської партії“, алеж се духовенство виставило собі дуже сумне свідодство, коли оно, значючі, кілька лиха наробили часописи народно-демократичного сторонництва і звязаних з ними до недавна радикалів, мимо того заявляє, що стоїть при народно-демократичній організації. За то дїжде ся оно похвали в „Ділі“ та „Свободі“, та дїждало би ся може похвали зі сторони радикальних часописий, коли би радикали не відцурали ся були народних демократів, але церковна історія мусить сей їх крок осудити. Бо як можуть католиці священники іти в розріз з партією, що взяла собі за мету боронити віри, зневажидженої навіть органами народно-демократичного сторонництва, що підчас розправи і в резолюціях признали самі, і як можуть лучити ся з тим сторонництвом, яке позавляє своїм органам писати богохульствє і обиджати чєства священників, сего я не розумію, тож може би зволив п. посол сей незвичайний факт пояснити...

З того, що вище сказано, може кождий чоловік доброї волі пізнати, що народно-демократичне сторонництво приложило собі само ніж до горла та, що „Діло“ і „Свобода“ постарали ся, аби ніж не стоєв дармо, а радикальні сторонництва стали в заллату за се, що народні демократи з ними получили ся, співати їм з вдячности похоронну пісню. Не ми отже тому винні християнські суспільники. Чи годило ся отже п. послови виступати в такий спосіб против християнсько-суспільного сторонництва, як він отєв зробив в Стрию? Нехай собі хто судить, як хоче, але мое переконанє є, що не годило ся.

X. С.

Маркіянові свята.

У Львові, 21. грудня 1911.

В державній жіночій учительській семінарії у Львові відбув ся дня 20. с. м. гарний вечєрок на чєсть Маркіяна. Програма вечерка складала ся головно з композицій до слів Шашкевича або з продукцій, відповідних до хвилі. Отже шкільний хор під управою п. І. Лебьової, котра завдала собі багато праці, відєпівав три гарні композиції Ст. Людкевича: Дїєстрованка, Підлисє і Дайте руки, юні други! Кандидатка 4. року, Марія Яворська, співала „Веснівку“ В. Матюка і „У гаю, гаю“ М. Лисенка. Голос сеї співачки незвичайно приємний і чистий. Учениця 4. кл. школи вправ, Утриско, одягнена по гуцульски, декламувала поезію Кл. Малицької про Шашкевича; К. Серкєсїєна з 2. року „Бандїриста“, а М. Піліковська з 4. року поезію Б. Залєскового на тему жалю за Україною п. з. Nasza skłucha. Всі три декламації були виголошені з новим зрозумінєм. Крім того канд. 4. року Ольга Боднарїєна відограла дві композиції на фортепїані (між иншим Лисенкову „Думку), а канд. 3. року Кохївна „Думки лірника“ Османського (скрипкове сольо в супроводі фортепїану). Обі солїстки своєю грою виявили великий музичний талант і рутану. Грала також і ціла скрипкова орхєстра в супроводі фортепїану „Вінок з українських народних пісєнь“, укладу п. Лебьової. Згадати би ще і промову проф. О. Маковєя про Шашкевича, якою почав ся концерт. Вагалі програма була дуже богата і виконана з прецизєєю так, що з таким концертом можна би сміло виступити і перед широкою публікою. Естрада була убрана цвїтами і живими деревцями, а портрет Шашкевича вишшваними ручниками. На концерт прибули й гості: віцепрезидент краєвої Ради шкільної, п. інспектор кравий Кавецкий, п. директор В. Коцовський із Сокаря і в.

ВИЖА

кожляк, слибовиці, руми, знамениті шампаня, мусуючі вина Водїца—поруцають на СВЪЯТЯ Дїдолїч і Прїч

Купувати можна також у Пп.: Бучевський, Николая 9. Дашкевич, Хорунщина 12. Гох, Личаків 62. Кольонський, Зибідкевича 47. Колеман, Зелена 39. Кплзовский, Городецька 85. Лєді, Андрея Потоцького 32. Новоже- нюн, пл. Бема 1. Прєкш, Льва Сапїги 23. Пржедновєк, Льва Сапїги 93. Россїньон, Асника 4. Свїтлики, пл. Смольки 3.Томонь, Янівська 48. Занєвский, Кохановського 20. Замарєтинів: Лянґєр, Львівська 20.

ЛВІВ, лише улица Чарнецкого ч. 3.

В Сяноці.

І ми по Маркіяновім святі. Проминуло так, як би єго й не було. Лаха зависть, чи може країна байдужність людська, не пустила ні словечком вістки у світ, як ми тут на Лемківщині пошанували Маркіяна, а прецінь повинно ся було се зробити, не ради тих одиниць, які се святю устроили, але ради, ради тої Лемківщини, яка таки справді відживає.

Бо й справді ми тут під знаком: „Відродження“. Мимоволі поділили ся на дві партії: Партію праці — тверезої праці, опертої на роботі над народом на полі просвітнім і економічним і на безпощадній боротьбі з московською язвою право- і царславів і партію крайного лінивства, застрашаючої байдужності, злоби, безхарактерности і криваві!

І одних і других число невелике. Бо і чи нас всіх тут Українців багато? А прецінь, прецінь ми щось таки зробили би, ваколи би згуртували ся всі разом і працювали всі як один муж для добра загального тої бідної Лемківщини, яка саме у тім Маркіяновім році оживила ся і пробудила ся із просоня. Бо й справді поступ небувалий.

Кілько оком це лише кілька місяців в зад, коли то Сянчичина обходила нашого першого Генія, незабутного Шевченка. О якжеж марно випало се святю в порівнянню до недавнього Маркіянового, хоть і як тоді о. Константинович суятив ся і о скілько марніше ще би було випало, коли би з почину д. Соколевича не було взяло участь в святі все фабричне робітництво!

Маркіянове святю випало інакше.

Замість трех священників місцевих, виступило до самої соборної Служби Божої 12 священників, а других тільки треба було здержати з тої простої причини, що не мали де помістити ся. Церква була набита самими відпоручниками, а товни народа обступили й довкола і молились спільно за Маркіянову душу, яка їх тут не соткави, але тисячами ось тутки зібрала. Комітет постарав ся тим разом і о проповідь: Не звичайний собі проповідник отець Кляфас, парох з Постолюва, відповів вповні довірлю положенім в нім комітетом, горячими і палкими словами розбудив одушевлене у всіх присутних, жаль лише, що йно присутні в церкві могли з сего користати, по чім по відправленю прочого богослуженя зачав уставляти похід.

І аж тепер представляє ся присутним сей великий поступ, який українство зробило тут на Лемківщині у посліднім швроці. Ніким не силувани, горівкою і „яденієм“ не манені і не деморалізовані алтає ся три тисячі селянства з поблизких і подальших місцевостей Лемківщини і уставляють ся в слідуочім порядку:

На переді сокільскій прапор і Соколи з Володзж, Одрехові та Монастирці і Січи з Новосілець та Загунтя.

Потім йшла сянчичка інтелігенція з величезним пальмово-лавровим вінцем, враз з нею 25 священників, за ними Соколки з Володзж з депутацією і вінцем від тамошної громади. Далше слідували непроглядні товни селян і селянок зі своїми депутаціями і вінцями, а за тим: Одрехова, Новосілець-Гневош, Постолюв, Беревка з двома вінцями: від Січи і Читальні, Загунтя, Ліско, Бонаривка, Монастирць, Вислок, Загіре, молодіж шкіл народних, як також і гімназіальна з прекрасним вінцем в роді арфи, Дубрівка і далше — далше непроглядні чвірки селян і селянок без певно означених сіл і депутацій. Музика не було, але й похід сей тритисячвий не йшов мовчки і похнюцено, як кілька місяців тому назад підчас обходу Шевченка. Добре вишколений і організований хор з Ліська співав весь час пісні під дїргентурою п. Шпїтка і похід посував ся бодро і моторно проваджений П. Сідельником і проф. Ковальовом.

Перед „Просвітню“ похід розвязав ся. Велика сая і всі бічні виповнюють ся по береги і в імени всіх делегацій промовляє до Шашкевича проф. Ковалів. Зворушене селян огортає, коли може більша часть вперве довідує ся від голови комітету, як важний для них саме і дорогий Маркіян Шашкевич. І горячо оплескують вінці складані з поблизких і подальших околиць, та хор ліський, який їх ще більше одушевляє.

Слухають потім вильно відчиту учителя Івдичка про Маркіяна Шашкевича і єго за слуги для Галицької України, та декламації маленького 8-літнього Воробля, сина господара

я Одрехової і відспівавши: „Ще не вмерла Україна“ розходять ся поволі, з постановою ширити далше Маркіянову ідею, боротись завзято супроти кацапської язви право- і царславів, та не устати в роботі, поки у кождім селі не буде „Читальні Просвіти“ і „Кружка Сільского Господара“!

Вечером слідувала друга часть програми: Концерт. Головна часть то співи і декламації. І треба признати, що дотичні чивники виявлялись з положеної на них задачі над сподіване. Хор Ліський поступив у своїм вишколеню при праці п. Шпїтка далеко на перед декламації п. Кавальової і п. Андрущишина були без закиду.

Відчит проф. гімн. з Ясла Куцака, був може за строю научний, але для самої інтелігенції приступний і сумлінно оброблений.

Осталось „Вступне слово“ і „Закінчене“ та й о тих варто би пару слів згадати! Річ певна не много, не обшрно, бо не річию дописця є поучувати доперва лисоголових людей, що таке „Вступне слово“ — а що реферат. Але певно, що задля помішаня понятий слухачі почули два реферати: оден політичний о. Савойки, а другий научний професора Куцака а жадного „Вступного слова“ не було.

Закінчене п. Сідельника — як п. Сідельника.

Се для тих, що єго хоть раз чули, вистарчать. Не полетно, бомбастично, предожезмо, але коротко, звязало і палко поривав усіх слухачів.

По концерті відбув ся комерс.

Ще далше пішли промови, може й за много було, як деякі висказались — „взаїмної адорації“, але й се не надармо.

Люди, які підчас концерту не могли висказати своїх думок, ділялись ними на комерсі і присутні не то, що надусі скрипились, але й не одну хосенну думку винесли із салі до дальшої праці.

А потім пращаня і знов до побаченя на довше.

На довше?

Дав би Бог, щоби не за довго. Ми перечекали ся, та й то не всі а таки шнора горстка приїхала.

А гарна горстка — три тисячі! То прецінь не дрібниця. Отже є вже люди, є з ким робити, є й для кого робити лише таки справді роботи і справи не засипляти. О, не засипляти. Бо ворог не спить! Страх, яка лють брала наших домородних ефіялтів на вид так чудного і величавого святя!

Де лише, що мали, поспроваджували на гору до себе і бубни і кітли і ринки і горшки і інші того рода начиня і начинька, та за кождим відспіванем „Пора, пора за Москву святую“, счиняли такий пекольвий крик і галас, що жиди з сусідних к-мениць утікали, а висланим на звіді оповідали, що се такі „оваці“ для генерал-губернаторші Сявлючкової.

Така вже, бачите, у них „культура“!

І така вже, бачите, у них дволичність! Ту Шашкевич наш — „онъ не былъ Украинцемъ“ а тут знов лютає ся і казять, що хтось поваживсь єго память вшанувати!

Так, так, у нас так.

Але на них не двім ся. Витягнім для себе лучше науку і послідновости, що як хочє ся робити і широ забирає ся до роботи, то таки щось зробить ся.

Много було аранжерів святя?

Де там!

Шістьох всього! Будзівновский нотар, о. Чапельський, Володимир Буцацкий, канд. адв., Олександр Буцацкий, уміч. богослов, Гавдик учитель і професор Ковалів, а прецінь як забрались запопадливо до роботи, спокійної, невсипучої роботи, таки допровадили до чогось і показали іншим, що можна щось зробити! Честь їм за се! А іншим най буде наука, що не в словах і диспутах сила, не в довгах і безнастанних нарадах праці, не в поваочній і підпольній кривавій роботі, але в гармонійній єдности, ненсипучій і щирій та тверезій праці! певність себе і сила та надія на кращі висліди і певнішу будучину!

А дійдемо до тої щасливої хвилі і усунемо ті недуги, які наш організм вічно точать, то й

щезне темна пїтьма, що морочить очи, і воскресне Україна, хоть Москаль не хоче!

4-ка.

Політичний огляд.

Заграниця.

Противастрійська демонстрация в Київі. В четвер зібрани ся члени „Союза русскаго народа“ перед палатою київської громадської ради, а опісля пішли в напрямі австрійського консуляту; палату консуляту обкидано каміннями, здерто хоругов і державного орла. Опісля впала товпа до середня будинку, понищила річя, а вартійші предмет ограла. Замічено, що не став двох срібних ліхтарів і богато дрібніших річій. У ювілера на Хрещатику приловлено злодія, що хотів продати срібний каламар. Показало ся, що походить він з грабежи в австрійськ консуляті. Поліція в звивана кількакратно телефонічно не прибула на місце, а коли вкінці появиля ся, удавала сконстерновану. Она улекшила також доступ демонстрантам під консулят, які збрали ся під ратушем і ждали на збірку більшого числа людей, та аж потім рушили під палату консуляту.

По нападі на австрійсько-угорскій консулят поспішили хулігани в пісню „Боже даря храни“, нездержувани поліцією з поворотом на Хрещатик і ту напали на польске товариство „Ognio“, де понищено столи і всі внутрішні звязди. На сходах, що ведуть до товариства, найдено опісля кільканадцять розбитих фляшок від „водки“. Серед товпи, поширено ядовзу, по всякій імовірности зредатовану в редакції „Киевлянина“.

Істинно-руські хулігани хотіли дістати ся ще під палату військового суду, що би уладати демонстрацию за увільнене австрійск их студентів, обжалованих о шпонажу, однак поліція здержала їх запал.

В Київі явно говорять, що почин до противастрійських оргій вийшов від пробуваючих там галицьких русофілів.

Італійсько-турецка війна. Туреччина перехитрала Італію, а може и себе саму. Для зданя собі Англії відступила Туреччина Єгиптові зглядно Англії порт Солюм з округом; рівночасно заняла Франція без питаня дві важні оази, через які веде дорога від єї північно-африканських посілоств до озера Чад, котрі доси підлягали Туреччині, як часть Триполітанії, очевидно при тихим рішетє зі сторони Туреччини.

Сі так важні події викликали в Італії прикре вражінє. Вжежбо факт прийняти Англією порту Солюм як турецкого дарунку і овлада двох оаз французскими війками наглядно перекоує Італійців, що великодержави не признають Італії, лише Туреччину фактичною і законною власничкою Триполітанії. Що важніше: обседа порту Солюм англійською флотью обмежує зильно свободу рухів Італійської флотії. Не диво, що в Італії настала небувала констернация. Італійске правительство не без основи здогадує ся, що між Англією і Туреччиною муслім вести ся в справі Триполісу довші переговори, а факт овладя порту Солюм викликає підозрінє, що в вищих справах дішло до англійсько-турецкого порозуміня. Скріпке сей здогад також заложене Англією протесту проти блокади побережя, межуючих з Єгиптом, італійською флотью.

Поступок Англії і Франції є прикрою несподіванкою, особливе для Німеччини і тому родять ся поважний несупокій в деяких політичних кругах. Та все таки Туреччина, прибравши собі за опікуна Англію, поважно загнула собі із воєнного розмаху Італії.

„N. Fr. Presse“ доносить з Солуня, що наспіла там урядова вість про появу 3 італійських кораблів біля турецкої кріпости Дураццо. В 2 години пізніше появиля ся ще 3 пароходи і довгий час сигналізували, на основі чого прийшли турецкі власти до пересвідченя, що Італійці хотять підняти воєнну акцію. З міста Вальони вислано сейчас до Дураццо 2 баталіони турецкої піхоти. Населєне є перестрашене і хоче втікати в глублину краю. Війско одержало приказ, щоби не чекаючи на дальші інструкції, перешкодило всякій пробі Італійців висісти на сушу.

Турецкий комендант Триполісу доносить, що Італійці, які находять ся в Замзур, хотіли перервати телеграфічні полученя в околиці, однак муслім цофнути ся перед напором Арабів і Турків. Слідуючого дня вквали Турки і Араби атак на Замзур. Італійці оставили місто, втративши 48 вбитих і ранених.

Кроми 3 бельгійських летників, які недавно відіхали до Триполісу, виїхали вчєра знова 2 летники із спеціальними машинами, з помічю яких хотять вищати італійскі літаки.

Мимо заперечєнь як з турецкої так також італійської сторони в Царгороді пересвідчені, що шанси мира ростуть. Явні переговори мають зачати ся сейчас по розвязаню турецкої палати. Критичне полсженє в Альбанії та Македонії впливає на зріст мирового настрою у рішаючих турецких кругах.

Осередній Союз Червоного Хреста у Вроцлаві (Німеччина) висилає по святях відділ до турецкого табору в Триполіє.

Аг. Гаваса заперечує вістку про появу італійських кораблів в Дураццо.

Російсько-перска задира. В Персії страшний заколот. Мж населєнем кипить. В місцевині Тебріс ордійшло до формальної битви між Персами і російским війском; улчна борба трєвала до пізної ночі. Цитаделю зомбардовано. Російский консуль був приволеаний просити о поміч. Те саме діяло ся в місцевині Решт.

Однак до війни не прийде, бо Персія боїть ся Росії. Вже був — як доносить з Петербурга — перекій посол у міністра заграничних справ Сазанова і заявив іменем правителства, що Персія годить ся на всі жадаєня, поміщені в російским ультиматі. Сазанов прийняв сю заяву до відома.

НОВИНКИ.

— Калєндар. В неділю: руско-кат.: Даниїла; римо-кат.: Адама і Єви. — В понеділок: руско-кат.: Спїридиона; римо-кат.: Рокд. Хр.

— По стан здоровя нашого Цісаря піше Корг. Wilhelm: Розширені деякими днівниками неприхильні вістки про стан здоровя Монарха є невправдлї. Стан здоровя Цісаря є постійно добрий; катар, якого Цісар придбав мунулого тижня, зменшив ся, а також кашель приослаб, і є надія, що небаком зовсім уступить. Смак також є добрий. Нічний сон від давна є суохійний. Загальний стан є дуже добрий, тому нема причини до ніяких інших вистій. Цісар весь час строго придержує ся звичайного поділу праці і навіть через оден день не перестав приймати звіти. Вчєра рано Цісар по рапорті генерального прабчного Больфраса, прийняв гр. Ерентала на окремім послуханю, яке тривало годиву, потім прийняв на довшм послуханю міністра війни, а вкінці директора кабинетної канцелярії Шісла. В полудне проходжував ся Монарх пів години по шенбрунськім огороді.

— Теория і практика. Віщій „істинно-руській“ д-писець „Прикарпатской Руси“ з Відня вислав до своєї часописи телеграму такого змісту: „Вїна. Польско-укр. переговори не сорваны, какъ было сообщено въ комунікатѣ украинскаго клуба а только временно прекращены. Галицький сеймъ будетъ распущенъ. Правительство разгромитъ на выборахъ радикальныхъ украинцевъ. Будуть избраны барвинцуки и „угодовцы“ изъ фракціи Костя Левицкаго. Предполагается допустить въ сеймъ также нѣсколькихъ альтрутенонъ. Барвинскій пребываетъ въ Вїнѣ“.

Нам здає ся, що для „віщого“ дописця „Прикарпатской Руси“, який наперед знає про розвязанє сойму, про погром радикалів і вибір „барвинцуків, фракції Костя Левицкого та „альтрутенів“ нічо так не страшне, як те, що п. Барвинський в дорозі з Праги загоств до Відня. Однак цікаві не пророчтва „істинно русскаго“ дописця, який так злякав ся приїзду п. Барвинського до Відня, а те, що з таким сумом фантазує він про погром симпатичних єго хуліганському сердцю „радикальныхъ украинцевъ“. І коли ми ще в часі виборчого руху стверджували фактами взаїмні симпатії наших радикалів і чорносотєнців з під знамени Дудикевича, то жаль, хоч би й у фантазії, висловлюваний дописцем „Прикарпатской Руси“ над погромом „українських“ радикалів наше твердженє нині ще скріплює. Нехай же ті, що в радикалізмі бачуть щирє українство, добре призадумают ся бо... facta loquuntur.

— Скандали між послами. Надзвичайна подія склала ся в парламенті дня 14. грудня с. р. між экс-жандармом послом бережанської землі Тимком Старухом і послом Трильовским. „Загонистий“ Старух зачав лягтєсь із „загонистим“ Трильовским а по лайці прий-

шло до бійки... по лицю. Інші посли, що до-
си хоч дрібку мали симпатії до представни-
ків нашого народу, мусіли її стратити, бачу-
чи, що представники одного народу на при-
люднім місці виправляють коршемі аван-
тури.

Недавно ще писали ми про виступ не-
культурного екс-жандарма Старуха проти на-
шої партії, за те радикалів вихвалював Ста-
рух під небеса і дораджував зібраним, в сім
числі і священикам, щоби єдналися з ради-
калами і жили з ними в згоді. Тепер побачи-
ли ми те єднане в практиці на віденській
грунті, єднане, від якого лице соромом пале-
ніе. Посли інших народностей побачили
практичну діяльність двох наших найнекуль-
турніших представників: радикального рабі-
на і пророка, автора нечувано обидливого
памфлету на нашого князя Церкви в „Запо-
рожці“ і Тимка Старуха, якого діяльність
можнаб звести до пустого ревуєства і скан-
далів. А прецінь се: вожди народа! До них
можнаб із чистою совістю приложити болю-
чий докір Шевченка: „Гірше Ляха свої діти
матір розпинають!“

— Православний апостол в арешті. „Прик.
Русь“ доносить з розпущою, що Гудиму зам-
кнено оході на 14 днів в святиньскім арешті,
бо він не хотів заплатити 200 К гривни, на-
ложеної на него снятинським староством за
недозволені збори в православної каплиці в
Залучу.

— Закупно алкогольних напиків перед свя-
тами вже починає ся; і хоч ми убогий народ,
то консумція алкоголью у нас зростає, осо-
бливо в часі свят. Рівночасно з тим чути у
нас нарікання на зростаючу з дня на день до-
рожню, на недостаток та нужду — а наші
товариства жалують ся, що жертви, з яких
они удержують ся, слабнуть. А прецінь, нако-
либ ми спробували обмежити намі-
рене закупно напиків на свята,
а заощаджений в той спосіб гріш післа-
ти на найнекучіші потреби наших добродій-
них товариств, в першій мірі на „Рідну Шко-
лу“, тоді і ми зискаємо на тім і „Рідна Шко-
ла“ на якийсь час буде забезпечена. А що
наша сусільність видає на напикі сотки ти-
сяч, то обмежене їх консумції одну десятю
часть принесло би „Рідній Школі“ десятки
тисяч. Се була би найкрасша сегорічна кола-
да на „Рідну Школу“.

— Зеліничка катастрофа. Вночі на 23. с. м.
надзвичайний особовий поїзд межі Глібокою
а Фельштиню (на шляху Самбір—Хирів) наї-
хав на вози відорвані від тягарового поїзду.
При тім — як доносить урядовий комунікат —
три особи покалічили ся.

— Московські провокатори. Російська іриден-
та в Галичині сильно розгулялась. Чуючи за со-
бою плечі нині всемогучих в Росії чорносо-
тенно-націоналістичних кругів, наші русофіли
доходять із своїми претенсіями і явною про-
вокацією до таких границь, що родить ся
гадка про їх моральну невмінність. Серед
галицької сусільності і в правлячих кругах
мусить зродити ся енергічний відрив проти
сега політично-морального згіршеня, яке по-
ширюють в Галичині платні царські провока-
тори. Ще чого не стало у нас — азе-
фіяди?

Орган гр. Бобринського, пишучи в 650.
числі про факт, що арештований за шпіова-
жу Роман Гоц, член русофільського „общества
Другъ“ — як се писало „Діло“ — покищо не-
гідний єму з своїми шпіонськими способностями
не є русофілом (?) провокує студентів по пе-
рекованю християнських сусільників, зачи-
сляючи між них і свого сопартійника Гоца.
На сю провокаційну брехню заявляємо ще
раз по засягненю точних інформацій від то-
варишів Гоца, що він будучи учеником ака-
демичної гімназії все маніфестував ся як
„русский“, ізза чого товариші навіть бойкоту-
вали єго. Не могути поінформувати ся ad o-
culos, чи був Гоц членом „общ. Другъ“ по-
кликуюмо ся на інформацію „Діла“ і наді-
ємо ся, що она була вірна.

Характеристичний уступ русофільского
провокаторства приводимо в цілости і досло-
вно, бо він сам за себе говорить і обличає
„подъяремну“ азефіяду, як не мож лучше:

„Такъ вотъ кто составляетъ шпіоновъ:
продажная идеология мазепинства и демо-
рализованый до мозга костей польскій „про-
грессъ“. Туда сѣдовало бы австрийскому
правительству направить свои бдительные
взоры. Графъ Еренталь со своей стороны
долженъ бы послать австрийскаго „Трусевя-
ча“ (фамилия русскаго сенатора, ревизующаго

киевскую охрану) въ мазепинскій „христиан-
ско-сусильный“ и вообще все мазепинскіе
лагери проинвестит точную ревизию, въ виду
того, что вырастаетъ тамъ настоящая армія
опасныхъ для Австрій Азефовъ и Богро-
выхъ“.

Партия Добрянських, Мончаловских, Го-
ців, Наумовичів і цілої громади Марущаків
по приміру злодія, який утікаючи кричить:
„ловить злодія!“ зачинає діло провокаторства
від „мазепинцевъ и деморализованого до моз-
га костей польскаго „прогресса“. Так маємо
уже все — навіть азефіяду!

— Переписка Редакції. Дописець з Самб.
Спасибі. Задля натовпу матеріалу подамо в
понеділок. — Дописець з Стар. Самб. Дістали,
спасибі, подамо ві второк. — Гіну. „Чи мало
ти...“ пішло у „море егерске всесвітью“, бо до
печатати не надає ся. Пишіть прозою.

— Переписка Адміністрації. Внов. Др. Дем.
в Берл. З присланих вписано 5 К 50 с на
1912.

Оповідки.

— Комітет обходу столітя уродин Маркіяна
Шашкевича рішив вшанувати пам'ять ще двох
других подвижників нашого народного відро-
дження, яких столітні роковини уродин прина-
дають рівнож сега року, а саме бл. п. о. Ан-
тона Могилянського і Івана Вагилевича.
Гріб о. Антона Могилянського знаходиться
в Яблунці коло Солотвини а на
нім видіє малесенький деревляний хрест з
польскою написію. Гріб Івана Вагилевича, я-
кий спочивав на стрийскім кладовищі у Льво-
ві, годі віднайти. Тому то рішив Комітет по-
кище поставити пам'ятник на гробі о. А. Мо-
гилянського і хотъ сим способом зазначити
пошану для автора „Скита Манявского“ і от-
сим відкликє ся до загалу, щоби хотъ най-
дрібнішими жертвами прийшов в поміч Комі-
тету. Комітет уважає злишним мотивувати
обширніше конечність задвигненя пам'ятника
на гробі бл. п. о. А. Могилянського, бо сама
обставина, що він був рівнож одним з тих,
що в трицятых роках підняв прапор народної
мови і перший по Маркіяні промовив „із сер-
ця руского до руских сердець“ та як раз
п'ятдесят літ тому назад на першій засіда-
ню сойму, до якого був вибраний послом з
Богородчансько-солотвинського повіта дня 15.
цвітня 1862. р. на промову польскаго посла
взиваючу Русинів до братньої любови сказа-
в: „Покажіть, що ви братя, що ви щирі друзі,
покажіть, що в 1848. р. любов, єдність і сво-
бода не були слова, но діла, а тоді всіх обя-
вувателів обцілуєм, чи Лях, чи Русин“. Сі сло-
ва о. Антона Могилянського може ще і нині
повторити кождей свідомий Русин-Українець.
Се вистарчить, щоби загад зрозумів, що вша-
новане єго пам'яті се народний обовязок, від
якого не вільно відтягнути ся нікому. Всякі
жертви просить Комітет присилати до Тowa-
риства „Просвіта“ з допискою „на пам'ятник
бл. п. А. Могилянського“. За Комітет о. Т.
Лежогубский, А. Галяк.

— З Дрогобича пишуть нам: В справі зало-
ження приватної української гімназії в Дрого-
бичі відбуде ся нарада дня 1. січня 1912. р.
о 1-ій год. в полудне в „Народнім Домі“. З
огляду на вагу справи урпашає ся о численну
участь всіх інтересуючих ся нею людей так
місцевих як і з цілого повіту.

— З Чортківщини пишуть нам: Позір вибор-
ці III. округу виборчого членів комісії оціно-
чної податок особисто-доходовой округа Чорт-
ків! Поручає ся всім виборцям III. круга ви-
повнити свої карти голосованя отими кан-
дидатами: а) члени комісії: 1. О. Маріян
Крушельницький, парох в Ягольниці старій; 2.
професор ц. к. семінарій учительської Іван
Косак в Чорткові; б) заступники: 1. О. Іля-
рий Сіменович, парох з Білобожниць; 2. Па-
вло Дражньовский, урядник банку „Надія“ в
Чорткові. Особисто можна голосувати в від-
ділі податковим ц. к. староства в Чорткові до
дня 29. грудня від 8-ої рано до 12-ої перед
полуднем. Виповнені карти голосованя можна
до дня 29. грудня с. р. пересилати поштою,
причём долучати треба легітимації.

Телеграми

з дня 23. грудня.

Відень. (ТКБ). На вараді австрийских де-
легатів визначено між иншими до комісії:
заграничних справ дел. Цеглинського, а до
війскової комісії дел. Василька.

Відень. (ТКБ). Віденський архієпископ о.
кардинал др. Нагелъ оповістив пастрський
лист, в яким обговорює справу ехаристич-
ного конгресу, скликаного до Відня на рік
1912.

Вашингтон. (ТКБ). Президент Тафт підпи-
сав резолюцію в справі виповідженя договора
меж Росією а Зедин. Державами.

Позір! Читайте! Позір!
В вересні сега року повстала
Перша механічна ткальня
у Львові, ул. Замарстинівська ч. 29.
Приймає кожного дня крім неділі і
руських свят прядиво і кочє, та вироб-
ляє скоро, точно і по дешевих цінах гар-
не, густе полотно, настільники, ручники
і міховину після желань Вп. Замовляю-
чих. Цінники з описом ткацьких машин
та прібки полотн висилає ся на жаданє.
Совісних агентів приймає під користними
услівами,
**Перша механічна ткальня у Львові, ул. За-
марстинівська ч. 29. Станція: Львів-Підзамче.**

АЛЕКСАНДЕР МАЛІМОН
у Львові
ул. Валова ч. 9
порукає машини першо-
рядних фабрик до шитья,
гафту, трикотовых виробів і панчошницьких
Принимаю машини до направи й за-
міна. Наука шитья, гафту та панчошниц-
тва безплатно.
304 Цінники на жаданє даром і безплатно.

ПИСАНІ
на
МАШИНАХ
Першорядна
ШКОЛА
Жорберт Ерліх Львів, площа Смольки 4.
Склад машин до писаня і американських
уладжень бюрових.

ДО
АМЕРИКИ
КАНАДИ
найліпше перевозитъ
Лінія Кунарда
у Львові ул. Городецька 99.

Ціна перепасти кораблем 160 корон за дорослі
особи разом з поголовним податком, а 90 К
за діти понизше 12 літ з погол. подат.
Уважаєте на ч. 99.
ВІДІЗД З ПОРТІВ:
Панонія з Триесту 12. січня 1912.
Каронія з Реси (Фюме) 1. лютого 1912.
З ЛІВЕРПОЛЮ:
Найбільші і найвеличавіші пароходи на
світї:
Люзітанія, дня, 27/1, 17/2, 9/3 1912.
Мавританія, 30/12 1911, 20/1, 2/3, 2/3 1912

Розклад їзди залізниць у Львові.

Відїзд з Головного двірця до: Приїзд на Головний дворець з:

рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі		рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
3:40	8:22*	2:45*	7:00*	11:10	Кракова	5:50	9:00*	—	5:48	9:50
—	8:45	6:05	7:30	12:35*	Кракора	7:30	10:15	1:30*	8:25*	2:22*
—	—	5:46	—	—	Мшани	—	—	—	7:15	—
—	—	3:50	—	—	Ряше а	—	—	1:10	5:40	—
6:15	10:40	2:18*	8:46	11:13	Підволочиск	7:20	11:55	2:10*	—	10:30
—	—	2:35	8:38*	—	Красного	—	8:08*	—	10:10	—
6:00	9:15*	2:20*	—	10:48	Чернівців	8:05	—	2:05*	—	9:34
—	9:37	—	—	2:50*	Чернівців	—	—	5:52	6:26*	12:05
—	—	3:05	—	—	Станіславова	—	10:25	—	—	—
6:00	—	1:45	6:30	11:25	Коломиї	5:45	—	—	—	—
7:30	—	1:45	6:30	—	Стрия	7:28	11:40	6:45	—	11:00
6:35	9:05	3:40	—	10:40	Лавочного	7:28	11:40	4:25	—	11:00
7:35	—	2:28	7:49	11:35*	Самбора	8:00	9:58	1:40	9:00	—
6:06	7:22	—	—	11:35*	Рави р. Брухович	7:33	—	1:26	8:00	—
8:20	—	—	—	6:00	Брухович	—	—	—	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Яворова, Янова	8:15	—	4:30	—	—
5:58	—	—	6:16	—	Підгайців	—	11:15	—	10:20	—
7:50	—	2:50	—	—	Винників	—	11:15	—	10:20	12:16К
—	—	—	—	—	Стоянова	—	10:04	—	6:30	—

Відїзд з Підзамча до: Приїзд на Підзамче з:

6:30	11:01	2:33	9:09	11:33	Підволочиск	7:01	11:3	1:55*	—	10:13
—	—	2:52	8:51*	—	Красного	—	7:49*	—	5:16	—
6:12	—	—	6:30	—	Підгайців	—	10:54	—	8:52	—
6:12	—	1:30	6:30	10:40К	Винник	7:26	10:54	6:24	9:57	12:00К
8:12	—	—	5:38	—	Стоянова	9:42	—	6:11	9:57	—

Відїзд з Личакова до: Приїзд на Личаків з:

6:31	—	—	6:51	—	Підгайців	—	10:36	—	9:36	—
6:31	—	1:49	6:51	10:59	Винник	—	7:08	10:36	6:06	9:36

* поспішний поїзд. поїзд поки що не їдять. Е лише в неділі. К в суботі і неділі.

Галія оказійна **Doroteum** у Львові
лише при ул. Ліндого 6
(бічна Коперника)
продає з вільної руки без
Ліцитації
вживані і нові меблі, що походять із спадщи-
нових, конкурсних мас, з ліцитацій і з при-
ватних домів чи то з лїцїтин повдовіня, пе-
ренесеня, виїзду, або інших родинних відно-
син. Тепер є такі предмети дешево до набути:
2 фортепьяни, кілька ідалень, спальні і салони,
бюрові й канцелярїйні уладженя, уладженя
мужеских покоїв кавалерських, шафи на княж-
ки, бюрка, бібліотеки, крісла, кресеня, столи,
отомани, софи, канапи, зеркала, лампи, го-
динники, перскі і инші давня, портїери,
тиери, образи, мідорити: старинности, меблїки,
порцеляни, огнетревали каси, машини до пи-
саня, машини до шитья, мосяжні меблі, залїзни,
бляшані, як і загалом усякі бюрові уладженя
по дуже низких, аж до здивованя цінах.
ЗАМІТКА. Відпродукуючим свої домові у-
ладженя платимо найсолідніші ціни, полаго-
джуємо замїни, вимїни та переходаня. —
„ДОРОТЕУМ, ЛЬВІВ, ул. ЛІНДОГО 6 (бічна Ко-
перника). Порозумїне з провинцією листовно.

!!Купуйте!!
одобренїй Радою шкільною кравкою і вида-
ний накладом „Видавництва Чина св. Василя
В.“ в Жовкві підручник
А-ра Богдана Барвіньского п. з. „Оповіданя
з рїдної історїї“.
Підручник обнимає 190 сторін тексту
XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кре-
довім папері і 2 манки. В гарній полотняній
оправі коштує всего **2 К 20 с.**
Сей підручник є першим підруч-
ником рїдної історїї для руских се-
редних шкїл і дає шкільній молодежї впер-
ше повний образ нашої буваль-
щини. Писаний так, що надає ся не лише
для учеників І. клася середних шкїл, але при
недостачі иншого підручника й для уче-
ників висших клас, для руских
виділових шкїл, для семінарїй
і ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на
народних і виділових учителів.
Надає ся він до науки в дівочих та хло-
пячих бурсах і інститутах, а ізза
своєї приступности також для наших читалень,
для селян і міщан. З хїсномо може повчати ся
з него нашої історїї й юндїй осьвїчений Русин,
що не має часу розчитувати ся в обемистих
кнїжках.
У Львові набувати можна в „Книгарні
Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

ПОРАДНИК
для „Соколів“ і „Сїчий“
„НА СОКОЛИНИХ КРИЛАХ“.
Зладив С. Горук.
Сторін 346, кількадесят ілюстрацій крім
рисуноків до впоряду і вправ. Набувати можна
у автора: Львів, ул. Хмельовского ч. 15, або в
книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові
Ринок 10. по ціні 3 К 20 с за оправленїй
примірник. На оплату почти належить долу-
чити 26 сотиків.

